

Datum: 8.03. 2024.

Broj: 02-06-1070

ZAKON O SPREČAVANJU SUKOBA INTERESA VAŽAN ZA PREVENCIJU KORUPCIJE, PROCEDURA USVAJANJA NIJE TRANSPARENTNA

Banja Luka, 08. mart 2024. godine – Transparency International u BiH (TI BiH) pozdravlja usvajanje novog Zakona o sprečavanju sukoba interesa BiH koji predstavlja važan mehanizam prevencije korupcije. Usvajanje ovog zakona kao i druge antikorupcijske reforme vladajuće strukture su godinama opstruisale a BiH je za to vrijeme postala druga najlošije rangirana zemlja u Evropi po stanju korupcije.

Zakon donosi brojna kvalitativna poboljšanja, poput uspostave nezavisne Komisije koja će zamijeniti dosadašnji politički način donošenja odluka o sukobu interesa, kao i osnivanja javnog registra imovine državnih funkcionera.

TI BiH istovremeno upozorava da su u posljednji čas izmjenjene bitne odredbe ovog zakona koje su eksplicitno predviđale obavezu svim institucijama u BiH da Komisiji za odlučivanje o sukobu interesa dostavljaju podatke o imovini, što je neophodno za kontrolu tačnosti informacija koju funkcioneri navode u imovinskim kartonima. Umjesto toga, u usvojenoj verziji okvirno se naglašava da će institucije sarađivati, čime se ponovo ostavlja prostor za eventualne opstrukcije ovog mehanizma kontrole imovine javnih funkcionera. Vijeće ministara je nedavno na isti način oslabilo izmjene Zakona o VSTV-u, zbog čega su reagovali i predstavnici relevantnih međunarodnih organizacija, uključujući i EU.

Takođe, način odlučivanja u Komisiji o razrješenju funkcionera, koji predviđa konsenzus svih članova, odnosno dvotrećinsku većinu, u praksi može dovesti do toga da se sankcije koje predviđaju razrješenje ili ostavku ne budu uopšte izricale. Ovo nije ekvivalentno načinu na koji odluke donose druge institucije na državnom nivou. Zakon većinom zadržava postojeća ograničenja u pogledu obavljanja višestrukih funkcija i finansiranja privatnih preduzeća koja vode javni funkcioneri i članovi njihovih porodica. Prag dozvoljenih prihoda iz budžeta za udruženja građana koja vode funkcioneri povećan je sa sadašnjih deset na dvadeset hiljada, odnosno sa 50.000 na 70.000 za sportska udruženja.

TI BiH smatra potpuno neprihvatljivim da se zakoni, posebno oni od velike važnosti za sprečavanje korupcije, ali i za dalji napredak BiH u procesu EU integracija, donose u potpunoj suprotnosti sa propisima koji regulišu usvajanje zakona. Treba istaći da je cijeli proces tekao mimo elementarnih međunarodnih standarda kao što su provođenje konsultacija, izrada procjene uticaja propisa i bazične transparentnosti procesa kroz van-institucionalne aranžmane, što je imanentno autoritarnim režimima, a nikako zemlji koja treba početi pregovore o pridruživanju sa Evropskom unijom.